

VALSTYBINĖ KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJA

NUTARIMAS

**DĖL BENDROSIOS VISŲ BALTIJOS PRALAUDUMO SKAIČIAVIMO REGIONO
PERDAVIMO SISTEMOS OPERATORIŲ APKROVŲ PERSKIRSTYMO AR
KOMPENSACINĖS PREKYBOS IŠLAIDŲ PASIDALIJIMO METODIKOS
PATVIRTINIMO**

2019 m. d. Nr. O3E-
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 8 straipsnio 1 dalimi, Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 9 straipsnio 2 dalimi, 76 straipsnio 1 dalies 9 punktu, 2015 m. liepos 24 d. Europos Komisijos reglamento (ES) 2015/1222, kuriuo nustatomos pralaidumo paskirstymo ir perkrovos valdymo gairės (OL 2015 L 197, p. 24; toliau – Reglamentas), 9 straipsnio 7 dalies h punktu, 74 straipsnio 1 dalimi bei atsižvelgdama į AB „Litgrid“ 2018 m. gruodžio 21 d. raštą Nr. SD-5723, 2019 m. birželio 11 d. raštą Nr. 19SD-3346, 2019 m. gegužės 29 d. Baltijos pralaidumo skaičiavimo regiono nacionalinių reguliavimo institucijų darbo grupės susitarimą ir Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – Komisija) Dujų ir elektros departamento Rinkos plėtros ir stebėsenos skyriaus 2019 m. d. pažymą Nr. O5E- „Dėl Bendrosios visų Baltijos pralaidumo skaičiavimo regiono perdavimo sistemos operatorių apkrovų perskirstymo ar kompensacinės prekybos išlaidų pasidalijimo metodikos patvirtinimo“, Komisija n u t a r i a:

Patvirtinti Bendrąją visų Baltijos pralaidumo skaičiavimo regiono perdavimo sistemos operatorių apkrovų perskirstymo ar kompensacinės prekybos išlaidų pasidalijimo metodiką, pateiktą Baltijos pralaidumo skaičiavimo regiono elektros energijos perdavimo sistemos operatorių 2018 m. gruodžio 13 d. pasiūlymu, vadovaujantis Reglamento 74 straipsnio 1 dalimi (pridedama).

Komisijos pirmininkas

PATVIRTINTA

Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės
komisijos 2019 m. d.
nutarimu Nr. O3E-

**BENDROJI VISŲ BALTIJOS PRALAIIDUMO SKAIČIAVIMO REGIONO PERDAVIMO
SISTEMOS OPERATORIŲ APKROVŲ PERSKIRSTYMO AR KOMPENSACINĖS
PREKYBOS IŠLAIDŲ PASIDALIJIMO METODIKA PAGAL 2015 M. LIEPOS 24 D.
EUROPOS KOMISIJOS REGLAMENTO (ES) 2015/1222, KURIUO NUSTATOMOS
PRALAIIDUMO PASKIRSTYMO IR PERKROVOS VALDYMO GAIRĖS, 74 STRAIPSNIO
NUOSTATAS**

2018 m. gruodžio 13 d.

Visi Baltijos pajėgumų skaičiavimo regiono perdavimo sistemos operatoriai (toliau – PSO), atsižvelgdami į tai, kad:

(1) Šis dokumentas yra bendra Baltijos pajėgumų skaičiavimo regiono (toliau – Baltijos PSR) PSO sukurta metodika, susijusi su bendrąja metodika, skirta apkrovų perskirstymo ir kompensacinių prekybos išlaidų pasidalijimui (toliau – APKPIP metodika), pagal 2015 m. liepos 24 d. Komisijos Reglamento (ES) 2015/1222, nustatomos pralaidumo paskirstymo ir perkrovos valdymo gairės, (toliau – PPAV Reglamentas), 74 straipsnį.

(2) Pagal PPAV Reglamento 9 straipsnio 9 dalį, siūloma APKPIP metodika visame Baltijos PSR prisideda prie PPAV Reglamento 3 straipsnio tikslų pasiekimo, niekaip to netrukdydama. APKPIP metodika užtikrina veiklos saugumą ir sąžiningą bei nediskriminacinį požiūrį į PSO (PPAV Reglamento 3 straipsnio c punktas ir 3 straipsnio e punktas).

(3) APKPIP metodika papildo Baltijos PSR pajėgumų skaičiavimo metodiką ir bendrą koordinuoto apkrovų perskirstymo ir kompensacinės prekybos metodiką (toliau – KAPKP metodika), skatinant veiksmingą konkurenciją (mažinant perkrovą) gamybos, prekybos ir prekybos srityje, tiekiant elektros energiją ir prisidedant prie veiksmingo ilgalaikio elektros energijos perdavimo sistemos ir Europos Sąjungos elektros energijos sektoriaus veikimo ir plėtros, veiksmingai naudojant ir koordinuojant apkrovų perskirstymą ir kompensacines prekybos išlaidas tarp PSO (PPAV Reglamento 3 straipsnio a punktas ir 3 straipsnio g punktas). APKPIP metodika padeda užtikrinti ir didinti informacijos skaidrumą ir patikimumą, nustatydamą įpareigojimą perdavimo sistemos operatoriams rinkti duomenis apie kompensacinės prekybos / apkrovų perskirstymo veiklą ir skelbti su kompensacine prekyba / apkrovų perskirstymu susijusią informaciją ENTSO-E skaidrumo platformoje (PPAV Reglamento 3 straipsnio f punktas).

(4) Šioje APKPIP metodikoje, jeigu kontekstas nenurodo kitaip:

- a) vienaskaita rodo daugiskaitą ir atvirkščiai;
- b) antraštės įterpiamos tik patogumui ir neturi įtakos šios APKPIP metodikos aiškinimui;
- c) bet kuri nuoroda į teisės aktus, reglamentas, direktyvas, įsakymus, dokumentus, kodeksus ar bet kokius kitus paskelbimus apima bet koki galiojantį pakeitimą, išplėtimą ar pakartotinį paskelbimą;
- d) Nuorodos į „straipsnį“ yra, jei nenurodyta kitaip, nuorodos į šios APKPIP metodikos straipsnį.

(5) Pagal PPAV reglamento 35 straipsnio 2 dalį KAPKP metodika apima tarpvalstybinio pobūdžio veiksmus. Šioje APKPIP metodikoje tarpvalstybinė apkrovos perskirstymo ir kompensacinės prekybos veikla suprantama kaip būtinybė užtikrinti, kad tokie veiksmai neperkeltų perkrovos kitai ribai ar už kitos ribos. Tai turi užtikrinti PSO, taikydami apkrovos perskirstymą ar kompensacinę prekybą.

PATEIKTI ŠIĄ APKPIP METODIKĄ VISOMS BALTIJOS PSR REGULIAVIMO INSTITUCIJOMS:

1 straipsnis

Dalykas ir taikymo sritis

Šiame dokumente aprašyta APKPIP metodika susijusi su KAPKP metodika (parengta pagal PPAV Reglamento 35 straipsnį) ir yra laikoma visų Baltijos PSR PSO bendra metodika pagal PPAV Reglamento 74 straipsnį ir ši APKPIP metodika apima:

- a) visas esamas ir būsimas pasiūlymo zonos ribos ir jungiamąsias linijas, įtrauktas į Baltijos PSR, kurioms taikomas PPAV Reglamentas;
- b) svarbius tinklo elementus, priklausančius PSO arba kitiems juridiniams asmenims, darančius įtaką tarpvalstybiniam Baltijos PSR pasiūlymų zonos ribų pajėgumui.

2 straipsnis

Apibrėžimai

APKPIP metodikos taikymui šiame dokumente vartojamos sąvokos yra apibrėžtos PPAV Reglamento 2 straipsnyje, Reglamente (EB) 714/2009, Direktyvoje 2009/72/EB, Reglamente (ES) 543/2013.

1. „Gretutiniai PSO“ – Baltijos PSR du PSO, veikiantys abeiose gretimose siūlymo zonų pusėse, kur atsiranda perkrovos.

2. „Bendrosios sąnaudos“ – tai faktinės susijusio PSO išlaidos ir pajamos, susijusios su kompensacinės prekybos ir (arba) apkrovų perskirstymo aktyvavimu. Tai taikoma tik tuo atveju, jeigu:

- a) yra išlaidos ir pajamos dėl gamybos padidėjimo arba sumažėjimo ir (arba) apkrovos modelio;
- b) yra balansinės energijos mainai su kitomis PSO kontrolės sritimis dėl Baltijos PSR PSO pasiūlymų zonų sienų, jungiamųjų linijų ir kritinių tinklo elementų (kaip apibrėžta šios metodikos 1 straipsnyje) apkrovų perskirstymo / kompensacinės prekybos aktyvavimo.

3 straipsnis

Bendroji koordinuoto apkrovų perskirstymo ir kompensacinės prekybos išlaidų paskirstymo metodika

1. PSO, atlikdamas apkrovų perskirstymą savo kontrolės zonoje dėl vidinių priežasčių, turi padengti visas šio konkretaus apkrovų perskirstymo išlaidas.

2. Kompensacinė prekyba ir apkrovų perskirstymas gali būti taikomas, kai panaudoti visi nebrangūs koreguojantys veiksmai.

3. Jei yra tarpvalstybinė kintamosios srovės jungtis:

3.1. jeigu fizinį galios srautą, viršijantį sutartą atitinkamos tarpvalstybinės jungties pajėgumo perdavimo vertę (t. y. fizinę perkrovą), sukėlė kažkokia priežastis, atsiradusi už atitinkamo PSO kontrolės zonos, arba kažkokia kita nežinoma priežastis, bendras kompensacinės prekybos išlaidos padalinamos lygiai tarp gretutinių PSO;

3.2. jeigu fizinis galios srautas, viršijantis sutartą atitinkamos tarpvalstybinės jungties pajėgumo perdavimo vertę (t. y. fizinę perkrovą), atsirado dėl kintamos srovės elemento atsijungimo vieno PSO

kontrolės zonoje arba dėl žinomos priežasties, atsiradusios kintamos srovės tinkle vieno PSO kontrolės zonoje, bendras kompensacinės prekybos išlaidas turi padengti tas PSO, kurio kontrolės zonoje įvyko šis įvykis.

4. Jei yra tarpvalstybinė aukštos įtampos nuolatinės srovės jungtis:

4.1. Bendros kompensacinės prekybos ir (arba) apkrovų perskirstymo išlaidos padalijamos lygiomis dalimis tarp gretimų PSO šiais atvejais:

4.1.1. jeigu kompensacinė prekyba ir (arba) apkrovų perskirstymas yra atliekamas dėl klaidos, gedimo ar nežinomos priežasties aukštos įtampos nuolatinės srovės jungtyje tarp gretimųjų PSO kontroliuojamų zonų, išskyrus 4.2 punkte nurodytus atvejus;

4.1.2. jeigu kompensacinė prekyba ir (arba) apkrovų perskirstymas atliekamas siekiant valdyti techninius aukštos įtampos nuolatinės srovės jungties apribojimus, pvz. išlaikyti minimalią techninę ribą stabiliam aukštos įtampos nuolatinės srovės jungties veikimui.

4.2. Jeigu kompensacinė prekyba ir (arba) apkrovų perskirstymas atliekamas dėl klaidos, gedimo ar nežinomos priežasties aukštos įtampos nuolatinės srovės jungtyje tarp gretimųjų PSO kontroliuojamų zonų ir gretiniai PSO yra pasidaliję aukštos įtampos nuolatinės srovės jungties turto nuosavybę, bendros kompensacinės prekybos ir (arba) apkrovų perskirstymo išlaidos padalijamos tarp gretimųjų PSO pagal aukštos įtampos nuolatinės srovės jungties turto nuosavybės dalį, t. y. kiekvienas gretinis PSO padengia išlaidas, atsirandančias dėl nenumatytų atvejų, susijusių su aukštos įtampos nuolatinės srovės jungtimi.

4.3. Jei galios srautas, viršijantis bendrą suderintą aukštos įtampos nuolatinės srovės jungties perdavimo pajėgumo vertę, atsiranda dėl kintamosios srovės tinklo elemento klaidos vieno iš gretimųjų PSO kontrolės zonoje arba dėl kitos žinomos priežasties, atsiradusios vieno iš gretimųjų PSO kontrolės zonoje, bendros kompensacinės prekybos ir (arba) apkrovų perskirstymo išlaidos padengia tas PSO, kurio kontrolės zonoje įvyko įvykis.

5. Jeigu PSO vienašališkai (arba be koordinavimo) nusprendžia atlikti brangius tarpvalstybinio pobūdžio koreguojančius veiksmus, šis PSO padengia visas išlaidas, susijusias su nekoordinuotais koreguojančiais veiksmais.

6. Koreguojantys veiksmai turi būti aktyvuojami po to, kai atliktas koreguojančių veiksmų įvertinimas, remiantis išlaidomis, efektyvumu ir eksploatacijos saugumu. Koreguojantys veiksmai, reikalaujantys mažiausiai išlaidų ir įvertinant jų efektyvumą, turi būti vykdomi atsižvelgiant į veiklos saugumo kriterijus.

7. Monitoringo tikslais PSO renka duomenis apie kompensacinę prekybą ir apkrovų perskirstymą. Kiekvienas PSO, remiantis 2013 m. birželio 14 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 543/2013 dėl elektros energijos rinkos duomenų pateikimo ir paskelbimo 13 straipsniu, ENTSO-E skaidrumo platformoje skelbia duomenis apie kompensacinę prekybą ir apkrovų perskirstymą.

8. Kompetentingos reguliavimo institucijos gali stebėti apkrovų perskirstymo ir kompensacinės prekybos išlaidų paskirstymą, naudodant ENTSO-E skaidrumo platformos duomenis ir iš Baltijos PSR PSO paprašydamos informacijos, susijusios su apkrovų perskirstymo ir kompensacinės prekybos išlaidų paskirstymu.

4 straipsnis

APKPIP metodikos įgyvendinimas

PSO įgyvendina APKPIP metodiką be nepagrįsto delsimo, kai įvykdytos visos šios nuostatos:

a) Nacionalinė reguliavimo institucija patvirtina APKPIP metodiką Baltijos PSR arba Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra priima sprendimą pagal PPAV Reglamento 9 straipsnio 11 dalį ir 9 straipsnio 12 dalį;

b) Baltijos PSR koordinuoto apkrovų perskirstymo ir kompensacinės prekybos metodika įgyvendinta pagal PPAV reglamento 35 straipsnį;

c) Baltijos šalių nacionalinės reguliavimo institucijos patvirtina ir įgyvendina dokumentą, nustatantį tarpvalstybinių pajėgumų skaičiavimo, aprūpinimo ir paskirstymo su trečiosiomis šalimis per Baltijos šalių ir trečiųjų šalių (Estija–Rusija, Latvija–Rusija, Lietuva–Baltarusija, Lietuva–Rusija (Kaliningrado sritis) sienas terminus, sąlygas ir metodiką.

5 straipsnis

Kalba

Šios APKPIP metodikos pagrindinė kalba yra anglų kalba. Siekiant išvengti abejonių, kad PSO privalo išversti šią APKPIP metodiką į savo nacionalinę kalbą (-as), jeigu tarp PSO paskelbtos versijos anglų kalba, remiantis PPAV Reglamento 9 straipsnio 14 dalimi, ir bet kurios versijos kita kalba yra neatitikimų, atitinkamas PSO, remiantis nacionaliniais teisės aktais, atitinkamoms nacionalinėms reguliavimo institucijoms pateikia atnaujintą APKPIP metodikos vertimą.
